

CNNy

ÖTÖDIK JELENTÉS A NEMZETI STRATÉGIAI ANYAGOK TERVEZÉSÉNEK NYILVÁNOSSÁGÁRÓL

Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért

Szerkesztette: Giczey Péter

A kézirat lezárva: 2007. május 31.

A jelentés a Szociális Szakmai Szövetség támogatásával készült 1000 példányban.

Kiadó:
Nonprofit Információs és Oktató Központ Alapítvány
1024 Budapest, Margit krt. 43–45., IV/3

ISBN 978-963-06-3194-5

Nyomdai munkák:
mondAt Kft. • Budapest
www.mondat.hu

Bevezetés – értékelés

Az Új Magyarország Fejlesztési Program elfogadásával (2006. október 25.) tavaly ősszel lezárult, illetve jelentősen átalakult a szoros értelemben vett tervezés és a hozzá kapcsolódó társadalmi egyeztetés folyamata – ezért ez a CNNy ötödik jelentése is kicsit más, mint az eddigiek. A már megszokott kronológia és elemzések mellett, hosszabb távon is használható kézikönyv kíván lenni. Ezért egy, az egész folyamatra visszatekintő (korábbi jelentéseinkből készített) összefoglaló mellett több gyűjteményt – fogalomtárat, rövidítés- és jogszabályjegyzéket, valamint hasznos webcímekeket is tartalmaz.

A negyedik jelentés közzététele (2006. október 31.) óta eltelt háromnegyed évben a korábban „megszokott” egy, központi jelentőségű dokumentum helyett immár több, egy-egy ágazat vagy régió prioritásait meghatározó anyag: az Operatív Programok, majd később az ezekhez kapcsolódó 2 éves Akciótervek és végül a konkrét pályázati felhívások véleményezése volt a tét. Így immár mindenki az érdeklődésének, szakterületének megfelelő programok és tervek olvasásával és értékelésével volt elfoglalva, a folyamatok szerteágazóbbá, és – bizonyos szempontból – nehezebben követhetővé váltak. A különböző egyeztetések gyakran egymással is átfedésben, alkalmanként időbeni bakugrásokkal tarkítva zajlottak.

Október közepén végre megjelentek az OP-k rég várt, egyeztetésre bocsátott változatai, sajnos azonban 30 napnál rövidebb, november 8-ai véleményezési határidővel. A folyamat – mint az már korábban is megfigyelhető volt – egyre inkább az elektronikus kommunikáció felé terelődött. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség ismét – szerencsére a korábbinál egyszerűbben kitölthető – Excel táblázatban várta a véleményeket, de emellett szöveges visszajelzéseket is befogadtak. Ezek közül szempontunkból a legjelentősebb, hogy közel száz civil szervezet küldött be javaslatot a Társadalmi Megújulás Operatív Programhoz egy „önálló, az állampolgári részvétel, a helyi közösségek és a civil szektor fejlesztését szolgáló intézkedéscsoportot létrehozására”. Az egyeztetések eredményét, illetve a vélemények befogadását a folyamatot koordináló Nemzeti Fejlesztési Ügynökség ugyancsak táblázatos formában összesítette és tette közzé honlapján – részben a CNNy nyomására. (Elemzésünket ld. „A társadalmi egyeztetés során beérkezett vélemények beépülése az Operatív Programokba” című fejezetben.)

Ekkor – tavaly ősszel-télen – még nem sokat lehetett tudni az egyeztetés további menetéről. A CNNy októberben azt az információt kapta, hogy az OP-khoz kapcsolódó részletesebb, két évre szóló Akcióterveket nem fogja külön egyeztetésre bocsátani az ügynökség, hanem majd csak a konkrét pályázati felhívások terveit lehet véleményezni. Ezek közül az elsők – jellemzően a GOP és KMOP kis- és középvállalkozások fejlesztési programjai – már januárban megjelentek az NFÜ honlapján, 10 napos határidővel. Ezekhez azonban csak a kiválasztott partnerszervezeteken – túlnyomórészt iparági érdekképviseleteken és szövetségeken – keresztül lehetett véleményt adni, közvetlenül nem.

A tavasz folyamán tovább jöttek-mentek a hírek: pályázatértékelésre való jelentkezés lehetőségéről, a régi-új monitoring bizottságok felállításáról és a civil delegáltak meghívásáról – ez utóbbira, már ahol megtörtént egyáltalán, a szaktárcák által átadott címlisták alapján, közvetlen meghívással került sor. Bár az NFÜ honlapján keresztül történő tájékoztatás (amelyet e-mail hírlevéllel is kiegészítettek) minden eddiginél rendszeresebbé és

teljesebbé vált, sok területen így még mindig a „szájhagyomány” maradt a legfőbb információforrás. Az ügynökség ígérete szerint azonban nyár közepére megújul a honlap – ennek fejlesztéséhez a CNNy is megtette javaslatait. Áprilisban kibővült a társadalmi egyeztetésért felelős egység, még hozzá a témát civil oldalról is igen jól ismerő munkatárssal.

Májusban végül mégiscsak egyeztetésre bocsátották az Akcióterveket, bár ezt semmilyen előzetes tájékoztatás, hírverés nem harangozta be, csak az NFÜ honlap rendszeres látogatói értesülhettek a lehetőségről. A szöveges véleményeket e-mailben lehetett beküldeni – ezek összesítése is felkerült a honlapra június második felében. Az elektronikus véleményezést – akárcsak korábban – partnerségi fórumok egészítették ki. Ekkorra már újabb 20 pályázati felhívás tervezete is megjelent, és – az ígérek szerint – a nyáron folyamatosan várhatóak a továbbiak, amelyek nyomon követése várhatóan valamennyi partner (beleértve az NFÜ-t is) számára komoly kihívást jelent.

Bár nem tartozik szorosan véve az NFT II. dokumentumai közé, egy további fontos egyeztetési folyamat is zajlott az elmúlt időszakban, mégpedig a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégiáé, amelyet szintén az NFÜ koordinált a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium közreműködésével. A dokumentum megjelenése a vártnál kisebb érdeklődést váltott ki, aminek egyik fő oka talán az anyag megkésett volta, hiszen egy olyan, az ország fejlődési távlatait hosszú távon meghatározó stratégiáról van szó (vagy kellene legyen), amelynek minden eddigi dokumentumot meg kellett volna előznie, és amelynek alapvetéseiből a többi következett volna – mint azt a CNNy is többször szóvá tette. Sőt, az egész EU-ban Magyarország maradt az utolsó tagállam, amelyik még nem rendelkezett ilyenekkel. Bár a stratégia elkészítésének a kormány már többször „nekifutott” – tavaly rész-stratégiák is elkészültek – az eredményt elnézve „vajúdtak a hegyek és egerek születtek”: a dokumentum legjobb esetben is langyos „ötletgyűjtemény”, belső koherencia és markáns program nélkül. Talán csak azért született, hogy Brüsszel felé fennálló adósságunkat minél gyorsabban „letudjuk”?

Visszatérve a szorosabban vett tervezési dokumentumok társadalmi egyeztetésére, érzékelhető a rutin kialakulása, az eljárások, módszerek kikristályosodása – kár, hogy ez csak most, a folyamat vége felé lett így. Többször ismételt javaslataink ellenére továbbra is problémának bizonyult a menetrend hiánya; hogy nem lehetett előre tudni mikor, mi fog történni – sokszor csak pletykák keringtek arról, egy elindul-e egy adott dokumentum véleményezése vagy sem, és az igazság csak a közzététel pillanatában derült ki. Épp azért, mert ebben az időszakban nagyon sok különböző dokumentum jelent meg, fontos lett volna a tisztánlátás az ütemezést és az összefüggéseket illetően.

A jövőre nézve, támogatnánk a teljes folyamat – partnerekkel közös – értékelését és a tanulságok levonását annak érdekében, hogy a jól működő rendszereket megőrizhessük, a hiányosságokat pedig kijavíthassuk a következő tervezési periódusra!

Móra Veronika

A nemzeti stratégiai anyagok tervezésének nyilvánossága

Összefoglaló áttekintés

2005. január – 2007. május
CNNy

A Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért munkacsoport megalakulása óta összesen öt jelentésben¹ dokumentálta az NFT II-höz kapcsolódó társadalmi egyeztetés folyamatát, és fogalmazta meg az egyes állomásokhoz kapcsolódó véleményét, javaslatait és alkalomadtán kritikáját. Az alábbiakban a teljes eddigi, bő kétéves folyamat átfogó összegzésére teszünk kísérletet.

Az öt jelentés legfontosabb közös tartalmi eleme a valamennyin átívelő kronológia, amely felsorolásszerűen bemutatja az adott időszak legfontosabb fejleményeit és eseményeit, a lejárt levélváltásokat és egyéb kommunikációt, az ehhez kapcsolódó értékelést és javaslatokat, valamint a függelék, amely teljes részletességgel tartalmazza a CNNy által küldött leveleket, sajtóközleményeket és egyéb anyagokat, illetve az erre kapott válaszokat és visszhangot. Ezen túlmenően minden egyes jelentés behatóbban foglalkozott az adott időszokban tárgyalt stratégiai dokumentumok egyeztetésének tapasztalataival és egyéb sajátosságaival:

- Az első ismertette a meghatározó jogi kereteket és szabályozási hátteret, valamint átfogó javaslatokat tett a társadalmi egyeztetés folyamán betartandó elvekre, módszerekre és eszközökre.
- A második a hosszú távú Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció (OFK) társadalmi egyeztetésének bemutatása mellett részletesen értékelte a folyamat technikai (internetes) hátterét, tekintettel arra, hogy a dokumentumok véleményezése egyre inkább e formában zajlott (és zajlik), illetve röviden kitért a civil szektor/szervezet meghatározására, minthogy ez több félreértést szült az egyeztetések során.
- A harmadik jelentés áttekintette, hogy mennyiben változott az OFK az egyeztetés folyamán, azaz mennyiben tudták a beérkező vélemények befolyásolni a dokumentum tartalmát; emellett bemutatta az akkor éppen a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (NSRK) nevet viselő NFT II. egyeztetésének folyamatát.
- A negyedik továbbra is az NFT II. – különböző időszakban különböző neveket viselő – változatainak egyeztetését vette górcső alá, és elemezte, hogy a végső változatot mennyiben alakították a társadalmi egyeztetés során beérkezett vélemények.

¹ Az egyes jelentések „lapzártája” a következők szerint alakult:

- 2005. május 31.
- 2005. szeptember 30.
- 2006. február 15.
- 2006. október 31.
- 2007. május 31.

- Az ötödik immár az Operatív Programok egyeztetését vizsgálta, és egy – a civileket leginkább érintő – program a TÁMOP példáján keresztül elemezte az egyeztetési folyamat hatását.

Mindezek mellett valamennyi jelentés hasznos információkat is igyekezett nyújtani olvasói számára: elérhetőségek és kapcsolatok (pl. tervezési munkacsoportok és egyéb felelős szervek), folyamatábrák, háttéranyagok, internet címek közzétételével.

Ami magát az egyeztetési folyamatot illeti, röviden megállapíthatjuk, hogy bár a felelős hivatalok – közöttük is első helyen a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség/Hivatal – hozzáállása sokat változott a két év során, a társadalmi részvétel színvonalát legjobb esetben is csak hullámnak nevezhetjük, miközben több, már az első jelentésben megfogalmazott elvárás kritikai észrevételként mindvégig érvényes maradt.

Talán a legsúlyosabb probléma, hogy a folyamat egésze során **szinte semmi sem úgy történt, ahogyan azt tervezték**: menet közben számos alkalommal változott (csúszott) az ütemezés, a véleményezendő dokumentumok jellege illetve neve, az egyeztetés módszere – ráadásul sokszor úgy, hogy a változásokról a partnerek csak az utolsó (utáni) pillanatban értesültek, így nemigen maradt lehetőségük a felkészülésre.

A tervezhetőség mellett a **folyamatosság hiánya** jelentett még komoly problémát: a társadalmi egyeztetést a megtorpanások és újraindítások láncolata jellemezte – sokszor hónapokig nemcsak, hogy nem történt semmi, de azt sem lehetett tudni, hogy mikor és mi várható következő lépésként.

Ezt súlyosbította, hogy a tervezési dokumentumokat jellemzően már csak magas készségi fokban tették közzé véleményezésre, **szembemenve a korai bevonás elvével**. Vonatkozik ez nemcsak magukra az anyagokra, amelyeket jellemzően csak a Kormány általi elfogadás után bocsátottak vitára, de az egyeztetés módszertanára is, pl. általában nem volt mód a véleményeket begyűjtő kérdőívek tervezetéhez való hozzászólásra sem.

Az állandó változások miatt **sérült a társadalmi egyeztetési folyamat átláthatósága** is: a dokumentumok nevének gyakori átírása (NSRK, Új Magyarország Program, Új Magyarország Fejlesztési Terv) mellett a kormányzati és egyéb átszervezések során többször megváltozott az egész tervezés rendszere, a felelősséget más és más szervekhez (és osztályokhoz) rendelték, sőt új testületek (pl. a Fejlesztéspolitikai Irányító Testület, Nemzeti Fejlesztési Tanács) jöttek létre.

Mindezek mellett több további kisebb-nagyobb (a hasonló folyamatokban „megszokott”) probléma nehezítette a partnerek hatékony részvételét: alkalomadtán nehezen hozzáférhető (rész)információk, nem vagy bőven határidőn túl megválaszolt levelek, rövid véleményezési határidők, az internetes részvételt **nehezítő technikai malőrök** stb.

A hiányosságok felsorolása mellett, a mérleg másik serpenyőjébe helyezhetjük már magát a tényt, hogy a kezdeti, nem túl biztató jelek ellenére **egyáltalán volt társadalmi egyeztetés**, méghozzá olyan, amely egyes állomásain – különösen az OFK (2005. július–augusztus) és az ÚMFT (2006. augusztus–szeptember) vitája során – valóban **széles körű hozzáférést** és véleményezési lehetőséget biztosított a **hivatal aktív közreműködése** mellett.

A starttól 2005 nyaráig

Bár az egyeztetési folyamat elindulását a kormányzat már 2004 vége felé „beharangozta”, magának a munkacsoportnak a létrejöttét is az motiválta, hogy 2005 első hónapjaira „nyilvánvalóvá vált, hogy, mind a II. NFT-vel kapcsolatos társadalmi egyeztetés folyamata, mind maga a tervezési folyamat is késésben van.” Az első jelentés lezárásakor a Nemzeti Fejlesztési Hivatal még a társadalmi egyeztetés keretét meghatározó tervvel sem készült el. (Sőt egy időszakban az volt az elképzelés, hogy az egyeztetést „letudják” a Gazdasági és Szociális Bizottság bevonásával – talán mondanunk sem kell, miért és mennyiben sérültek volna a társadalmi részvétel elvei egy ilyen eljárás esetén.)

Ebben az időszakban a munkacsoport többször is felvette a kapcsolatot a II. NFT tervezését és a társadalmi egyeztetést koordináló Nemzeti Fejlesztési Hivatallal, változó eredménnyel. „Volt olyan levél, üzenet, amelyre a CNNy egyáltalán nem kapott választ, bár a végül létrejött találkozókra mindig segítőkészek és nyitottak találta a Hivatal képviselőit, vezetőit. Az általános tapasztalat az volt, hogy az NFH a (...) a CNNy munkacsoport céljait – miszerint a tervezéshez kapcsolódó társadalmi részvétel rendszerét akarja megismerni és befolyásolni – nehezen értelmezi.”

Az első jelentés leszögezi továbbá, hogy „az egyeztetési folyamat eddig nem az átláthatóság és nyilvánosság jegyében zajlott, ez az elmúlt fél évben folyó tervezés talán legnagyobb deficijtje. Az egyeztetések többségéről nincsenek sem előzetesen elérhető információk, sem utólagos beszámolók. Nincs információ arról, hogyan kerültek kiválasztásra a szűk körű konzultációk partnerei. Általános tendencia, hogy a kormányzat túlságosan szűkre szabott keretek között képzelel el a társadalmi egyeztetést. A közvélemény tájékoztatása mellett lényegében csak az elkészült dokumentumok véleményezését és csupán az NFH (és más tárca) által kiválasztott gazdasági és társadalmi szervezetek beleszólását teszik lehetővé.”

Az OFK társadalmi egyeztetése

Hosszú várakozás után 2005 nyarán végre lezajlott az első országos stratégiai dokumentum, a 2020-ig szóló Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció (OFK) társadalmi egyeztetése – erre a folyamatra összpontosított a CNNy második jelentése. Az OFK társadalmi egyeztetése kétségtelenül **komoly előrelépést hozott** a korábbi hónapokra jellemző működésmóddhoz képest. Az NFH láthatóan komoly erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy egy elektronikus alapokra helyezett, hozzáférhető és kezelhető struktúrát alakítson ki (internetes regisztráció, kérdőív, számítógépes feldolgozási rendszer stb.), lehetővé téve egyfelől, hogy minél több szervezet és egyén kifejtse álláspontját, másfelől, hogy felkészüljön a várható nagyszámú észrevétel fogadására és beépítésére. Sőt, október–november folyamán „személyre szabott” válaszlevelek formájában részletes visszajelzést kaptak az egyeztetésben részt vevő szervezetek, illetve a dokumentum korrektúrázott változata felkerült az NFH honlapjára, így abban nyomon követhetőek voltak a beépített elemek.

Emellett érezhetően zökkenőmentesebbé vált a civil társadalommal folytatott kommunikáció is: a CNNy létezését a hivatal elfogadta, megkereséseire nagyobb arányban válaszolt, és a honlapon is sokkal több információ vált hozzáférhetővé, mint az egyezte-

tés első időszakában. A „szokásos” államigazgatási ügymenethez képest (amikor gyakran csak néhány nap áll rendelkezésre egy-egy anyag észrevételezésére) az OFK véleményezésére rendelkezésre álló idő is hosszabb volt, bár egy ilyen jelentőségű dokumentum esetében ez inkább az elvárható minimum lenne. Ennek ellenére, sajnos a folyamat több tekintetben továbbra sem felelt meg a sikeres társadalmi egyeztetés alapelveinek, **számos hiányosság továbbra is kimutatható volt**, érezhetően működtek a régi, alá-fölrendeltségi viszonyt tükröző beidegződések is.

Gyenge kezdés után erős visszaesés: az OFK egyeztetése utáni hónapok

Az OFK-t 2005. december 19-én fogadta el az Országgyűlés – a folyamat utolsó szakaszában különféle érdekérvényesítő, lobbierők (köztük a helyi- és civil társadalom fejlesztéséért összeállt az ún. Asztaltársaság is) több helyen változást értek el a korábbi, a kormány által már jóváhagyott tervezetben.

Ez az időszak ideális tere lett volna az új NFT nyilvános tervezésének, hiszen az OFK elfogadása után, biztos alapokon, széles kört bevonva el lehetett volna indítani a tényleges társadalmi tervezést. Ez az OFK aktualizálásának, céljainak időtervbe illesztésének, további finomításának társadalmi terepe lehetett volna. Ehelyett azonban az OFK eltűnt az NFH és a Kormány valamelyik fiókjában, mint kipipált kötelesség, és zárt ajtók mögött folytatódott a II. NFT (szemfülesek idővel rájöhetnek, hogy NSRK címen) és az Operatív Programok párhuzamos tervezése a lehető legkisebb átláthatóság mellett, minden társadalmi kontroll nélkül.

2006. február közepéig több kísérletet tett a munkacsoport arra, hogy a tervezésért felelős hivataloktól a korábbi ígéreteiket behajtsa, de sajnos eredmény nélkül. Az NFH-val való együttműködés általános jellemzője volt, hogy **a hosszabb hallgatás és az intenzívebb információcsere időszakai váltogatták egymást**. Míg a munkacsoport szóbeli egyeztetésre irányuló kérései általában meghallgatásra találtak, és ezek alkalmával számos ígéretet is elhangzott, a várt anyagok, dokumentumok jórészt nem érkeztek meg. Ezért azonban nem kizárólag és nem elsősorban a hivatali illeti bírálat: a közigazgatáson belüli egyeztetések elhúzódása, a folyamat hivatalos szereplőinek vitái miatt máig nem kerülhettek – vagy csak korlátozottan kerültek – nyilvánosságra az NSRK és más jelentős dokumentumok. Így továbbra sem volt nyilvános, követhető menetrendje e nagyon fontos, az ország sorsát jelentős mértékben meghatározó dokumentumsorozat elfogadásának. A harmadik jelentés lezárásáig nem hozták nyilvánosságra, hogy milyen szakmai csoportok, milyen szempontok szerint, mikor és kivel döntenek arról, hogy melyik OFK részt tekintik majd az II. NFT részének, a kimaradó részekkel ki és mikor foglalkozik majd.

Mindezek alapján ekkor újra bebizonyosodott, hogy a Kormány és a tervezéssel foglalkozó szervezetek továbbra sem akarnak, tudnak szakítani a régi, túlhaladott beidegződésekkel. A munkacsoport sajnos csak a korábbi jelentésekben megfogalmazott hiányosságokra tudta újra felhívni a figyelmet, és – a második jelentés végén leírt előremutató fejlemények után – megállapítani, hogy a tervezés nyilvánossága, és a társadalmi egyeztetés szempontjából elvesztegetett időszaknak bizonyult 2005 ősze és tele.

Új nekifutás, új szereplők, új nevek

2006 első felében, az ősz elejéig két társadalmi vitát is lebonyolított a Nemzeti Fejlesztési Hivatal (NFH), illetve Ügynökség (NFÜ), és elkészült a II. Nemzeti Fejlesztési Terv (Új Magyarország Fejlesztési Terv) végleges, az EU számára benyújtandó verziója. A társadalmi egyeztetés lebonyolítását, az erről szóló kormányzati kommunikációt a CNNy negyedik jelentésében tulajdonképpen jobbnak ítélte, mint az azt megelőző időszakban: **társadalmi egyeztetések technikai értelemben korrekt módon, a korábbi tapasztalatokat felhasználva, azokat továbbfejlesztve zajlottak.** Kérdőív, fórumok, partnerek közvetlen bevonása, elektronikus levelekben történő véleményezés – számos módszert, technikát alkalmazott az NFH, majd NFÜ. A partneri vélemények többségének sorsa nyomon követhető volt, az anyagok felkerültek az NFÜ honlapjára. Összességében nézve azonban mindezek nem kompenzálhatták azt a benyomást, hogy a Kormányzat részéről a társadalmi egyeztetés formális, „kötelezően” végrehajtandó feladat, a leggyengébb láncszem a tervezési folyamatban, a terv végleges változatának elkészítésében tulajdonképpen csak zavaró tényező, így az **összbenyomás mégis – több okból is – egyértelműen negatív** volt. Annak ellenére, hogy a társadalmi egyeztetés érezhetően nagyobb figyelmet kapott, mint korábban. Az egyébként is **bonyolult folyamatot a terv átnevezései már-már követhetlenné tették, a más területeken is tapasztalható átpolitizáltság itt is határozottan jelentkezett,** és folytatódott a tervezés „megszokott” strukturálatlan jellege is. Mindezek erősen kihatottak a társadalmi egyeztetésre: az átlagember, az átlagos civil szervezetek körében komoly „motivációcsökkenést”, azaz a társadalmi vitában való részvételi hajlandóság csökkenését eredményezték.

A tavaszi társadalmi egyeztetés (a választások előtt) még abban a szellemben kezdődött, hogy az (akkor) Nemzeti Stratégiai Referencia Keret még nyáron az EU illetékes hivatala elé kerül. A közelgő országgyűlési választás azonban csakhamar éreztette hatását: egyrészt a terv Új Magyarország Program (ÚMP) néven futott tovább (és ily módon a nem beavatottak előtt az MSZP pártprogramjával összemosva), másrészt **hiányzott belőle a fejlesztési stratégiát nyilvánvalóan meghatározó helyzetelemzésről szóló rész.** Bár elkészült ennek is egy partneri véleményeket tartalmazó változata, ami felkerült az NFH honlapjára, de itt az „átlagos” partner bajba került, ugyanis nem volt egyértelmű tájékoztatás arról, hogy mi is történik ezután.

A választások után aztán átszervezésre került a Nemzeti Fejlesztési Hivatal, amelynek új neve Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) lett. Ide kerültek az addig a szaktárcáknál működő irányító hatóságok (IH) is, így működésük elvileg átláthatóbbá vált, legalábbis az NFÜ számára. Ezen túl **létrejött két új intézmény, melyek működésére nemcsak a civileknek, de az Országgyűlésnek sincs közvetlen befolyása.** A Kormány tanácsadó testületként működő Nemzeti Fejlesztési Tanácsban (NFT) ugyanott vannak a Gazdasági és Szociális Tanács (GSZT) delegáltjai, de a horizontális témákat (fenntarthatóság és esélyegyenlőség) képviselő kiválóságokat a miniszterelnök kérte fel, aki döntésénél nem vette figyelembe a civilek ajánlását. Civil szemmel nézve a volt miniszterekből összeállított Fejlesztéspolitikai Irányító Testület (FIT) szerepe sem teljesen világos. Dr. Baráth Etele távozott, helyére Bajnai Gordont nevezték ki – nem miniszteri funkcióban – a tervezésért felelős kormánybiztossá. Az NFÜ-ben egyébként is nagy fluktuáció volt megfigyelhető,

többek között távozott a társadalmi egyeztetésért felelős igazgatóhelyettes, Halm Tamás is. Augusztusban újabb társadalmi egyeztetést hirdetett meg az NFÜ – ekkor a dokumentum immár Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) néven került a partnerek elé. A korábbi változathoz képest ebben is történtek (nem a partneri egyeztetések eredményeképpen létrejött) módosítások, így **az egyeztetésben való részvétel már komoly tájékozottságot és nem utolsó sorban kitartást, türelmet igényelt** a részt venni kívánó szervezetektől. Ezt a folyamatot párhuzamos társadalmi egyeztetések tették még bonyolultabbá (Nemzeti Lisszaboni Akcióterv, Új Magyarország, (korábban Nemzeti) Vidékfejlesztési Stratégiai Terv).

A társadalmi egyeztetés másik komoly hiányossága volt a vizsgált időszak alatt, hogy a tervezőknek még mindig nem sikerült „logikus” mederbe terelni a folyamatot. A teljes – jövőkép-vezérelt – tervezési folyamat több dokumentum elkészítését foglalta magában, így az NFT (NSRK, ÚMP, ÚMFT) tulajdonképpen a hosszú távú jövőképből (azaz az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptióból) levezetett stratégia egy konkrét megvalósítási szakaszaként értelmezhető. Ennek ellenére a folyamatot végigkísérve többször az a benyomás keletkezhetett, mintha **a konkrét programokhoz terveztek volna stratégiát és nem fordítva** – azaz a tervezés mintegy a „feje tetejére” állt. Ezt támasztotta alá például az Operatív Programok kidolgozottsága, ami folyamatosan azt mutatta, hogy konkrét tervekkel rendelkeznek ugyan a szaktárcák, de ezek megalkotását nem a fejlesztési terv ihlette.

Móra Veronika

Kronológia 2006. november 1-jétől 2007. május 31-ig

2006. november 3–8.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség fórumokat szervez civil szervezetek képviselőinek meghívásával az egyes Operatív Programok egyeztetésére. A CNNy képviselői a fórumokon jelzik, hogy aggályosnak tartják a meghívott szervezetek kiválasztásának módját, ennek átláthatatlanságát, valamint a fórumok nyilvános és minden információt tartalmazó meghirdetésének hiányát. E mellett szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy például a november 7-ei Államreform és az Elektronikus Közigazgatás Operatív Programok megvitatására összehívott ülésre szóló meghívót az érintettek egy nappal korábban, azaz 6.-án kapták meg.

A fórumok, valamint az OP-kat tárgyaló Gazdasági és Szociális Tanács ülésének jegyzőkönyve az NFÜ honlapjáról letölthető.

2006. november 8.

Lezárul az Operatív Programok társadalmi egyeztetése. Az NFÜ holnapon elérhető információk szerint összesen 1350 szervezet juttatta el véleményét a tervezetekkel kapcsolatban. Az egyes OP-k kapcsán beérkezett vélemények az NFÜ honlapján elérhetőek. A véleményeket az NFÜ Operatív Programonként egy-egy Excell fájlban összesítette, ezekkel kapcsolatban több szervezet is jelezte, hogy nem találja bennük a beküldött véleményét.

2006. november 15.

Megkezdődik az Új Magyarország Fejlesztési Terv Operatív Programjainak környezeti értékelésének partnerségi egyeztetése. A vélemények begyűjtése elsősorban internetes úton, másodsorban pedig az ágazati Operatív Programokra szervezett öt, valamint a Regionális Operatív Programokra szervezett egy-egy fórum adta keretek között történik. Az egyeztetés december 14-ével zárul.

2006. november 22.

Meghívás érkezik Bajnai Gordontól a CNNy tagjai részére egy november 27-ei megbeszélésre, amelynek célja az Operatív Programok egyeztetése kapcsán alkalmazott módszertan, a tapasztalatok és a jövőbeni feladatok megvitatása.

2006. november 24.

A CNNy soros elnöke válaszelevelében kéri, hogy az NFÜ gondoskodjon a beérkezett véleményeket, illetve ezek sorsát (beépítés vagy elvetés) tartalmazó összesítő dokumentumok nyilvánosságra hozataláról. Jelzi, hogy ennek hiányában nem látja kivitelezhetőnek az egyeztetés érdemi értékelését, és kéri a 27-re tervezett találkozó elhalasztását.

2006. november 30.

CNNy ülés.

2006. december 7.

Megérkeznek az NFÜ-től az Operatív Programok egyeztetése kapcsán beérkezett véleményeket összesítő táblázatok, illetve innentől kezdve ezek a szervezet honlapján is elérhetőek.

2006. december 8.

Az NFÜ körlevelet juttat el az OP-k véleményezésében résztvevő szervezeteknek, amelyben tájékoztatja őket a beérkezett vélemények feldolgozásának folyamatáról. Ebben kulcsszerepet az Operatív Program Tárcaközi Bizottság és a Tervezési Operatív Bizottság játszik. A levélben jelzés történik arra vonatkozóan, hogy a beérkezett vélemények nagy számára való tekintettel az NFÜ nem fogja tudni tartani a 30 napos válaszadási határidőt.

2006. december 15.

Sor kerül a CNNy és az NFÜ képviselői közötti egyeztetésre, amelynek célja az Operatív Programok egyeztetési folyamatának értékelése.

2006. december 18.

Az Országgyűlés az 55/2006. (XII. 6.) OGY határozat értelmében megválasztja az Új Magyarország Fejlesztési Terv végrehajtását felügyelő eseti bizottság tisztségviselőit és tagjait.

2006. december 20.

A Kormány által december 10-én elfogadott Operatív Programokat a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség benyújtja az Európai Bizottsághoz.

2007. január 3.

Elkészül a CNNy 4. Jelentése.

2007. január 9.

Megkezdődik az első pályázati kiírások szakértői egyeztetése. Az egyeztetésben való részvételre az NFÜ 22 szervezetet kér fel (ezek között egyetlen civil sem található), az egyéb szervezetek ezen a felkért 22 szervezeten keresztül juttathatja el a kiírásokkal kapcsolatos véleményét.

2007. január 23.

CNNy ülés.

2007. január 29.

Megjelennek az ÚMFT első pályázati kiírásai.

2007. február 1.

CNNy levél Bajnai Gordonnak, amelyben több ügyben is tájékoztatást kérünk, illetve javaslatot teszünk. (Lásd a mellékletben.)

2007. február 14.

Az NFÜ pályázatot ír ki az ÚMFT arculatának megtervezésére.

2007. február 16.

Új elektronikus pályázatkitöltő program tesztverzióját indítja az NFÜ.

2007. február 22.

Informális úton később értesültünk, hogy felállt ezen a napon az előzetes TAMOP és TIOP Monitoring Bizottság, ahová a civil szervezetek is delegálhattak képviselőt, noha erről nem volt széleskörű tájékoztatás.

2007. március 21.

Kihirdették „Az év projektje 2006” pályázat nyerteseit, közöttük egy non-profit szervezet is van, a Tiszacsege Ifjúságáért Alapítvány.

2007. március 27.

Az operatív programok stratégiai környezeti vizsgálat (SKV) tematikáját és szempontjait társadalmi egyeztetésre bocsátják, egy hónapig lehet véleményezni.

2007. március 29.

Az NFÜ új kontakt centert alakít ki, új információs kék számmal.

2007. április 10.

Elektronikus formában és úton megérkezik Bajnai Gordon válasza február elsejei levelünkre, március ötödikei dátummal. (Lásd a mellékletben.)

2007. április 11.

CNNy ülés.

2007. április 21.

CNNy levél Bajnai Gordonnak, érdeklődve a Monitoring Bizottságba delegálás lehetőségéről. (Lásd mellékelten.)

2007. április 24.

Az NFÜ felhívást tesz közzé külső szakértői jelentkezésekre a bíráló bizottságokba, ahová civil szervezetek is delegálhatnak.

Lezárultak a tárgyalások az ÚMFT-ről az Európai Bizottság és a Magyar Kormány között.

2007. április 26.

Megkezdődik a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (NFFS) társadalmi véleményezése.

2007. május

A hónap folyamán az NFÜ folyamatosan teszi közzé társadalmi egyeztetésre az OP-k akcióterveit.

2007. május 25.

CNNy találkozó Bajnai Gordonnal.

Megérkezik Bajnai Gordon válasza a Monitoring Bizottság ügyben írt CNNy levélre. (Lásd mellékelten.)

Márton Izabella – Giczey Péter

A társadalmi egyeztetés során beérkezett vélemények beépülése az Operatív Programokba

Az alábbi rövid áttekintésben azt vizsgáltuk, hogy a 2006 végén zajló társadalmi egyeztetés során a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) számára benyújtott vélemények milyen arányban épültek be az Operatív Programokba, milyen magyarázatokat adott az NFÜ a vélemények elfogadására, illetve elutasítására. Az NFÜ által rendelkezésre bocsátott információk alapján hasonlítottuk össze az egyes Operatív Programok módosítására beérkezett vélemények „hasznosulását”, a civil szervezetek számára talán a legfontosabb Társadalmi Megújulás Operatív Program esetében pedig azt is megnéztük, mennyiben változott a program, illetve milyen típusú, horderejű vélemények épültek a programba a társadalmi egyeztetés eredményeképpen.

I. Az egyes Operatív Programokra érkezett vélemények statisztikai mutatói

A rendelkezésünkre álló adatok szerint összesen 3594 önálló javaslat érkezett az Operatív Programokra, vagyis a társadalmi vita nagy aktivitást váltott ki. A 14 OP közül a „legnépszerűbb” a TÁMOP volt, hiszen az összes javaslat egyötöde ehhez az Operatív Programhoz kapcsolódott.

Az összes javaslat mintegy felét (47,3%-át) utasították el, míg 19,1%-át fogadták el egyértelműen. A javaslatok harmada (33,6%) köztes minősítést kapott. A legnagyobb érdeklődést övező TÁMOP esetében a javaslatok 68,6%-át utasították el, 2,4%-át fogadták el teljesen, 29% kapott köztes minősítést.

Az alábbi táblázat az NFÜ által rendelkezésünkre bocsátott összefoglaló táblázatok alapján készült. A táblázatban található adatok jól mutatják a társadalmi véleményezés tendenciáit, azonban nem tekinthetőek teljesen pontosnak a következő hibaforrások miatt:

- A táblázat forrása az NFÜ által a CNNy soros elnökének megküldött táblázatokból dolgoztunk, lehetséges, hogy néhány táblázatból készült később frissebb változat, de nem küldték meg.
- Néhány Operatív Programhoz (pl. TÁMOP, TIOP) több összesítő táblázat is tartozott, ezek között voltak átfedések. Ezeket igyekeztünk kiszűrni, de nem biztos, hogy ez minden esetben sikerült.
- A különböző OP-k esetében nem volt egységes értékelési sablon, és az értékelés kategóriái sem egyeznek. Esetleges, melyik OP-nál használták a „részben” vagy a „már benne van” értékeléseket. A legszélsőségesebb eset az ÉAOP, ahol az összefoglaló táblázatban egy oszlopban található az értékelés és az indoklás is. Ezért az ÉAOP esetében az értékelések jelentős része az „Egyéb értékelés” címkét kapta. (Ezzel együtt fontos hangsúlyozni, hogy az ÉAOP esetében találoztunk talán a legteljesebb körű indoklással egy-egy javaslat mellett.)

- A KEOP esetében összesen négyféle különböző értékelés található a táblázatokban: NFÜ FEP, NFÜ IH, KVVM, „közös álláspont”. A statisztikai elemzésben az utóbbit vettük alapul.
- A táblázat nem tartalmazza a VOP és az ETEOP vitájának adatait, előbbinek nem volt társadalmi vitája, utóbbié a jelentés publikálása előtt nem sokkal zárult le.

Formailag is nagy különbségek tapasztalhatók az egyes OP-k között. Míg a Regionális Operatív Programok értékelése átlátható és követhető, a táblázatok rendezettek, addig az ágazati OP-k (TÁMOP, TIOP, KEOP) táblázatai esetében ez nem mindig mondható el. Szembetűnő, hogy volt ugyan egységes irányelv az egyes OP-kra beérkezett javaslatok kategorizálására, ezt azonban minden illetékes intézmény a saját hatáskörében részben, vagy teljes egészében módosította. Nincs egységes sztenderd az indoklások minőségére és mennyiségére sem. Amíg kisebb OP-k, leginkább a regionális OP-k esetében részletes és alátámasztott indoklással találkoztunk, addig pl. a TÁMOP-nál többször egyáltalán nincs indoklás, a KEOP esetében olvastunk ilyen indoklásokat is, mint: „nincs igaza”, „igenis illeszkedik”, „egyeztetés alatt, csak hétfőn derül ki”, „Szilvi dolga”. A TÁMOP-nál a több civil szervezet által megfogalmazott közös véleményt (a civil társadalom erősítésére önálló intézkedéscsoport létrehozása) részekre bontották, külön-külön tüntették fel – és utasították el – beküldő szervezeteként. Az igen magas számú „nem” ennek is köszönhető.

Összefoglalva elmondhatjuk, hogy az összesítés nagyon kiegyensúlyozott képet mutat, ha a részben elfogadott válaszokat is pozitívnak tekintjük: a vélemények csaknem fele hasznosult valamilyen formában, és fele került elutasításra. Az egyensúly azonban megbomlik, ha elmélyedünk a részletekben: aránytalanul nagyok a különbségek a vélemények hasznosulásában az egyes Operatív Programok között, nehéz egységes módszertant felfedezni és szembetűnő a különbség az indoklások mennyiségében és minőségében is.

Ezzel együtt fontos hangsúlyozni, hogy több OP-nál is magas szakmai színvonalon elkészített, átlátható táblázatokkal találkoztunk. Kár, hogy ez nem mondható el valamennyi esetben.

	Igen	Nem	Részben	Akció- tervbe	Már benne van	Nincs értékelve	Egyéb értékelés	Össz.	%
ÁROP	38	43	41	0	0	2	0	124	3,5 %
DAOP	26	85	1	15	20	2	12	161	4,5 %
DDOP	60	305	49	11	38	0	0	463	12,9 %
EKOP	33	30	45	0	2	0	1	111	3,1 %
ÉAOP	82	43	0	4	0	0	366	495	13,8 %
ÉMOP	49	30	0	4	0	5	0	88	2,4 %
GOP	2	13	0	7	2	0	0	24	0,7 %
KDOP	75	128	14	33	8	0	7	265	7,4 %
KEOP	31	98	0	10	0	0	0	139	3,9 %
KMOP	156	148	0	26	51	0	0	381	10,6 %
KÖZOP	23	154	0	2	0	1	0	180	5,0 %
NyDOP	66	44	36	9	14	5	2	176	4,9 %
TÁMOP	17	495	0	67	102	26	14	721	20,1 %
TIOP	27	84	5	23	1	126	0	266	7,4 %
Össz.	685	1700	191	211	238	167	402	3594	
%	19,1	47,3	5,3	5,9	6,6	4,6	11,2		

2. A Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)

A TÁMOP egyeztetésre bocsátott² és az egyeztetés utáni, a Kormány által elfogadott változatát³ összehasonlítva, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a programban nem történt sok, lényegesnek minősíthető változás, de alapos átszerkesztésen ment keresztül az anyag, tegyük hozzá, láthatóan nem a társadalmi vita hatására. Tapasztalatainkat összegezve elmondhatjuk, hogy bár a szerkesztés, és bővítése alapvetően jót tett az anyagnak, éppen a megvalósítást tekintve döntő „Prioritási Tengelyek”, korábban „Prioritások” fejezet esett át olyan mérvű változáson, mely komoly erőfeszítést követel a változásokat követni akaró érintettektől. Leszögezzük, hogy elsősorban nem tartalmi, inkább szerkesztési, szövegszerű változtatások történtek, de olyan arányban, ami nehezzé teszi a tartalmi változások követését.

A teljes anyag elé ún. „Vezetői összefoglaló” került, ami valóban segít az anyag értelmezésében. Az első nagy fejezet a „Helyzetelemzés” rész gyakorlatilag nem sokat változott, inkább további adatokkal egészült ki. Szövegszerűen sok ugyan a változás (főleg a bemutatott probléma leírásának rövidítései, illetve hangsúlyeltolódások), de ez a fejezet sem tagolásában, sem tartalmában nem változott hangsúlyosan.

A „Stratégia” című fejezetre is igazak a fentiek, bár ott rögtön azzal szembesül a programot olvasó érdeklődő, hogy az októberi anyagban megfogalmazott átfogó cél „Az aktivitás növelése a humánerőforrások minőségének javításával” a decemberiben mint „a munkaerő-piaci részvétel növelése a humánerőforrás minőségének javításával” szerepel. Ez azonban gyakorlatilag csak megfogalmazási különbség, hiszen a stratégia középtávú céljai, illetve specifikus céljai is változatlanok maradtak.⁴ A két anyag között a nagy különbség ennél a fejezetenél az, hogy a decemberi anyagban már három horizontális szempont szerepel, az októberiben ugyanis még nem szerepelt a „Területi kohézió elősegítése”, mint horizontális szempont. További változás, hogy a specifikus célok és horizontális szempontok mellé bekerültek a konkrét indikátorok is („bázis”, illetve „cél”), melyek az októberi anyagból még hiányoztak. Itt is megfigyelhető az októberi verzióhoz képest az egyes alfejezetek szövegeinek átszerkesztése, ami új gondolatokat ritkán eredményez, abból a szempontból viszont roppant zavaró, hogy megnehezíti a két szöveg közötti különbségek megállapítását, azaz esetleges új elemek felbukkanását, vagy egyes szövegrészek kikerülését. A „program struktúrája” című részben annyi a különbség, hogy a decemberi verzió három újabb prioritási tengelyt fogalmaz meg, úgymint „Az Operatív Program prioritásainak megvalósítása a Közép-magyarországi régióban”, „Technikai segítségnyújtás”, illetve „Technikai segítségnyújtás a Közép-Magyarország régióban”. A „Koherencia, konzisztencia” rész az „Összhang a Szociális védelemről és társadalmi összetartozásról szóló nemzeti stratégiai jelentéssel” alfejezettel bővült.

A prioritásokról szóló fejezet (mely a decemberi változatban már „prioritási tengelyek” néven szerepel) értelemszerűen bővebb a decemberi változatban, hiszen a három új prioritási tengely már szerepel benne (igaz, hogy csak két új alfejezetként). Itt is érvényes a helyzetelemzésnél rögzített megállapítás, vagyis hogy a konkrét indikátorok kibővítve,

² 2006. október 16.

³ 2006. december 5.

⁴ Lásd 43–44. oldal az októberi, illetve 45–47. oldal a decemberi anyagban.

számadatokkal szerepelnek a decemberi változatban. Ez a fejezet azonban a két anyagot összehasonlítva igen nehezen követhető, hiszen az alfejezetek száma körülbelül felére csökkent, ennek követése meglehetősen bonyolult, nehéz feladat. Itt az érdeklődők, érintettek számára komoly kihívást jelent, hogy összevegyék az új verziót a korábbival. Nehéz a feladat, még akkor is, ha láthatóan a vezérelv az volt, hogy alfejezeteket vontak össze az új anyagban.⁵ Az „Operatív Program végrehajtására vonatkozó rendelkezések” című fejezet újra jól követhető, az alfejezetek között egyetlen változást találunk, a „partnerség” a címben is megjelenik a horizontális elvek között.⁶

A TÁMOP kapcsán beérkezett vélemények felhasználását, hasznosulását néhány tipikus (csoport) példán keresztül próbáljuk bemutatni. A beérkezett vélemények – ahogy a korábbi fejezetben bemutattuk – alapvetően a következő „reakciót” válthatták ki:

- a) Nem, vagyis nem épül be a vélemény. Ebbe a kategóriába majdnem 500 vélemény került. Feltűnő, hogy töredékük mellett található valamiféle indoklás. A véleményeket beküldő szervezetek néhány esetben szerveződtek is, hiszen az „önálló intézkedéscsoportot kell létrehozni az állampolgári részvétel, a helyi közösségek és a civil szektor fejlesztésére. Az intézkedéscsoportra legalább a TÁMOP forrásainak 8%-át fordítsák” szövegű vélemény közel százszor fogalmazódott meg. Ennek figyelembe vétele nyilván stratégiai kérdés lett volna, de úgy véljük elutasítása is az, így indoklást, magyarázatot követelt volna.
- b) Igen, vagyis felhasználják a javaslatot. A táblázatok szerint az elfogadott vélemények döntő többsége azt kifogásolta, hogy az októberi változatban nincsenek vagy hiányosak az indikátorok a különböző pontokhoz. Ezen megjegyzések, javaslatok elfogadása tehát inkább statisztikajavító, mint érdemi döntés. Az „igen” kategóriába sorolhatóak azok az esetek is, amikor arra adnak magyarázatot, miért nem vették figyelembe a véleményt. Ilyenek a „már benne van”, „részben benne van” kategóriák, melyek esetében a szövegszerű vélemények természetesen nincsenek az OP szövegében, de a program készítői értelmezése szerint a szöveg azt jelenti, amit a beküldő javasolt.
- c) Elhalasztva. Ez az „akciótervbe” kategória, azaz azok a vélemények, melyek nem Operatív Program szinten értelmezhetők. Ezen javaslatok beépülését néhány héttel-hónappal később tudjuk majd ellenőrizni.

A fenti kategóriákon kívül természetesen másokat is felállíthatnánk, elég, ha csak arra utalunk, hogy jöttek egyes pontokat helyeslő vélemények is, melyek a társadalmi aktivitás lényeges megnyilvánulásai, de mostani elemzésünkben nem értelmezhetők.

Cziboly Ádám – Nizák Péter

⁵ Pl. Az októberi anyag 3.5.6., 3.5.7. és 3.6.8. alfejezet a decemberi 3.5.7.-es pont alatt szerepel „Helyi közösségek és a civil társadalom fejlesztése: aktív állampolgári magatartás ösztönzése, társadalmi szolidaritás erősítése” néven (93. oldal).

⁶ Lásd decemberi változat, 136. oldal.

Mellékletek

I. Levelezés

Bajnai Gordon

fejlesztéspolitikai kormánybiztos

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

1133 Budapest

Pozsonyi út 56.

Tisztelt Kormánybiztos Úr!

Azért fordulunk Önhöz ismét levelünkkel, mert, kezd átláthatatlanná, nehezen követhetővé válni a fejlesztéspolitikai tervezés a közvélemény számára. Ezért az alábbi kérdésekben szeretnénk felvilágosítást kérni Öntől, illetve munkatársaitól:

1. A közelmúltban kormányzat egyes pályázati kiírásokat már véleményezésre bocsátott az NFÜ honlapján keresztül. Tette ezt azonban úgy, hogy felállított a szóban forgó Operatív Programokhoz (GOP, TÁMOP) 1-1 bíráló testületet, amelyekbe ismeretlen elvek alapján választott be néhány szervezetet, és a társadalmi nyilvánosság csupán ezeken keresztül nyújthatta be véleményét a kiírásokhoz. A közvetlen véleményezés lehetősége tehát megszűnt, és ezzel az eljárással egy újabb potenciális szűrő épült a rendszerbe, ami veszélyezteti a társadalmi vita hatékonyságát és átláthatóságát. **Kérjük szíves tájékoztatását arról, mi alapján választották ki ezeket a „VIP” szervezeteket.**
2. Az akciótervekkel kapcsolatban a 2006. december 15-i személyes találkozásunk alkalmával arról tájékoztattak munkatársai, hogy azokat nem kívánják társadalmi vitára bocsátani. Ez az eljárás két okból aggályos. Egyrészt korábban, amikor az OP-k tavaszi vitájának áttekinthetetlenségét és rendszertelenségét tettük szóvá, az NFÜ tisztviselői azzal biztattak minket, hogy ez azért nem fog gondot okozni, mert az OP-k általános dokumentumok, míg a lényeges dolgok az akciótervek és a pályázati kiírások szintjén dőlnek el, amelyekről átfogóbb társadalmi vitát terveznek. A jelenlegi eljárás ellentmond ennek az ígéretnek. Másrészt nem elegendő a pályázati kiírásokat vitára bocsátani, mivel azok tartalmát kötik az akciótervek, így a vita érdemi módosítási lehetőség és eredmény nélkül zárulhat. Emiatt **kérjük, hogy az akcióterveket és a pályázati kiírásokat egyaránt bocsássák társadalmi vitára.**
3. Decemberben négy jogszabály is született társadalmi vita nélkül az NSRK (avagy ÚMFT) végrehajtásával kapcsolatban: 281/2006. (XII. 23.) Korm. rend., 255/2006. (XII. 8.) Korm. rend., 18/2006. (XII. 28.) MeHVM-GKM együttes rendelet, 16/2006. (XII. 28.) MeHVM-PM együttes rendelet). **Ez az eljárás az elektronikus információszabadságról szóló törvénybe (2005. XC. törvény, Eitv.) ütközik.**

4. Félig vagy nem hivatalos értesülések és sajtóhírek alapján csak találgatni lehet, hogy hogyan fogadta az Európai Bizottság az Új Magyarország Fejlesztési Tervet és Operatív Programjait, holott ez igen fontos többek között a pályázati kiírások várható időzítése szempontjából. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény értelmében kérjük, **hozzák nyilvánosságra az Európai Bizottságnak az ÚMFT-re és az OP-kra adott hivatalos állásfoglalásait, valamint a magyar Kormány és Brüsszel e tárgyban folytatott hivatalos levelezését.**
5. Az európai uniós alapok rendszerének megfelelően Magyarországnak Európai Területi Együttműködési Operatív Programot és Halászati Operatív Programot kell készítenie. Ezek tervezéséről nincs hír, a Végrehajtás OP-nak pedig nem volt társadalmi vitája, mivel nem volt megadva e-mail cím a vélemények beküldéséhez. Kérjük, **szíveskedjen tájékoztatni arról, hogy hogyan időzítik az Európai Területi Együttműködési, a Halászati és a Végrehajtási OP tervezését és társadalmi vitáját.**
6. Információink szerint a kormányzat tervezi a horizontális útmutatók frissítését és az új Operatív Programokhoz és Kiírásokhoz igazítását is. Ezek meghatározzák, hogy milyen módon és mértékben fognak érvényesülni a horizontális elvek a programok végrehajtásában. Kérjük **szíves tájékoztatását arról, hogy mikor és milyen formában tervezik egyeztetni ezeket az útmutatókat a szakmai és társadalmi partnerekkel.**

Végül egy, a fejlesztéspolitikai tervezéshez közvetlenül nem kötődő, de a kormányzat és a civil társadalom kapcsolattartását alapvetően meghatározó folyamatról szeretnénk érdeklődni. Társadalmi vita mentén ősszel elkészült „A kormányzati civil kapcsolatok fejlesztésének irányelvei” című stratégiai dokumentum. Úgy értesültünk, hogy a Szociális és Munkaügyi Minisztérium koordinálásával a tárcánál is kezdeményezte a kormányzat az ágazati civil intézkedési tervek kidolgozását. Annak érdekében, hogy a célcsoport által is elfogadható megoldás szülessen, kérjük, **tájékoztasson arról, hogy a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség is készít-e ilyen ágazati civil intézkedési tervet.** Amennyiben igen, kérjük, lépjen fel ennek a társadalmi megvitatása érdekében.

Együttműködését és mihamarabbi válaszát előre is köszönjük.

Budapest, 2007. február 1.

Tisztelettel,

Giczey Péter
soros elnök

Másolat:

Lantos Gabriella, NFÜ

**Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv
Nyilvánosságáért – CNNy**
1011 Budapest
Corvin tér 8.

Tisztelt Elnök Úr!

Örömmre szolgál, hogy figyelemmel kíséri a pályázati kiírások egyeztetésének alakulását. Felmerült kérdéseire az alábbiakban igyekszem megnyugtató választ adni.

1. Eddig is és a jövőben is bárki elmondhatta, illetve elmondhatja véleményét a pályázati kiírásokkal kapcsolatban. A már megjelent pályázati dokumentumok a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapjáról letölthetőek voltak. Annak, hogy a feltüntetett szervezeteknek kellett eljuttatni a hozzászólásokat, csupán technikai okai voltak. Célnk a vélemények racionális szelektálása volt. A szervezetek gyűjtötték össze és juttatták el a hozzájuk beérkezett véleményeket a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségnek. Az egyeztető fórumokra meghívott szervezetek listáját az illetékes minisztériumok rendelkezésére is bocsátottuk, akiknek lehetőségük volt a lista módosítására.
2. Egy előzetesen kialakított és leegyeztetett módszertan és menetrend alapján valamennyi akciótervet és pályázati kiírást társadalmi vitára bocsátunk, így – a nyitott partnerség elvének figyelembevételével – bárki elmondhatja a véleményét, javaslatait. Az egyeztetés részleteiről levélben és az Ügynökség honlapján egyaránt tájékoztatunk minden érdeklődőt.
3. Az Új Magyarország Fejlesztési Terv végrehajtásával kapcsolatban született négy jogszabály kérdése napirenden szerepel a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségnél.
4. A Kormány és Brüsszel az ÚMFT-vel, illetve az OP-kal kapcsolatos tárgyalásainak eredményéről folyamatosan tájékoztatjuk a közvéleményt a médián, illetve az Ügynökség honlapján keresztül.
5. A társadalmi egyeztetésre bocsátott dokumentumok listáján a Végrehajtás OP is szerepelt. Az Operatív Programhoz külön e-mail cím nem tartozott, de a honlapról letölthető volt. Az Operatív Programmal kapcsolatos észrevételeket több formában – e-mailben, faxon vagy levélben – is befogadta a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség. Az Európai Területi Együttműködési Operatív Program tervezése jelenleg folyamatban van, év végére készül el a Program tervezete.
6. Jelenleg az esélyegyenlőségi és fenntarthatósági útmutató található meg a honlapon.

7. Az ágazati civil intézkedési tervek kidolgozásával kapcsolatban a Szociális és Munkaügyi Minisztériumtól még nem érkezett megkeresés a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséghez. Értesüléseink szerint „*A kormányzati civil kapcsolatok fejlesztési irányelvei*” című stratégiai dokumentumhoz kapcsolódó intézkedési tervek kidolgozásában eddig csak az egyes minisztériumok voltak érintettek. Amennyiben a későbbiekben ezzel kapcsolatosan az SZMM-től felkérés érkezik, az Ügynökség természetesen támogatja, és részt vesz az intézkedési terv kidolgozásában.

Az eredményes együttműködés reményében,

Budapest, 2007. március 5.

Tisztelettel:

Bajnai Gordon

Bajnai Gordon

fejlesztéspolitikai kormánybiztos

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

Pozsonyi út 56.

1133 Budapest

Tisztelt **Kormánybiztos Úr!**

A **Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért (CNNy)** elnevezésű munkacsoport folyamatosan figyelemmel kíséri a – mai nevén – NSRK, a fejlesztéspolitikai dokumentumok, a tervezési folyamatok társadalmi egyeztetésének alakulását.

Az Operatív Programok elkészülte és rövidesen bekövetkező brüsszeli elfogadása, az akciótervek társadalmi vitája, és a pályázati kiírások megfogalmazása előtt rövidesen esedékesé válik az új monitoring bizottságok felállítása. A monitoring bizottságokba lehetőségük van a civil szervezeteknek is képviselőt delegálniuk. Eddig azonban a civil szervezetek, a nyilvánosság és számunkra sem volt semmilyen információ arról, hogyan, milyen módon lehet delegálni a bizottságokba.

Kérem Tisztelt Kormánybiztos Urat, tájékoztasson bennünket arról, mikor, milyen módon tervezik a monitoring bizottságokba a képviselők, jelen esetben a civil szervezetek képviselőinek delegálását?

Bízom mielőbbi szíves válaszában.

Budapest, 2007. április 21.

Tisztelettel,

Giczey Péter s.k.
soros elnök

Budapest

1011 Budapest

Corvin tér 8.

Fax: (1) 255-6013

Tárgy: Civil képviselők az ÚMFT OP monitoring bizottságokban

Tisztelt Elnök Úr!

Először is szeretném megköszönni a CNNy munkacsoport több éve tartó aktív közreműködését, érdeklődését, mellyel a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség munkáját kíséri az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió és az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) társadalmi egyeztetésének kérdései kapcsán. Különösen örülünk annak, hogy jelentéssel a nyilvánosságot rendszeresen tájékoztatják az itt folyó tervezési munkákról.

Április 21-én kelt levelükben feltett kérdésükre válaszul szeretném tájékoztatni Önöket arról, hogy az ÚMFT operatív programok mellett működő monitoring bizottságok (MB-k) megalakításának előkészületei megkezdődtek.

Az ÚMFT operatív programjainak eredményes, hatékony és minőségi végrehajtásának felügyelete céljából alakuló MB-k tagságának összeállítása egységes elvek mentén történik. A jelenleg hatályos szabályozás szerint a MB-kban helyet kapnak a horizontális szempontokat képviselő civil szervezetek: egy környezetvédelmi civil szervezet, valamint legalább egy-egy civil szervezet delegáltja. A 255/2006. (XII. 8.) Kormányrendelet erre vonatkozó szövegét hivatkozással mellékelem levelémhez.

A civil oldal részvételére a jogszabályoknak megfelelően az irányító hatóság valamennyi MB felállításakor szavazati joggal rendelkező tag delegálására kértünk fel

- a) a környezetvédelmi civil szervezet delegáltjaként a Környezet- és Természetvédő Szervezetek Országos Találkozójának delegáltját,
- b) a romákat, a fogyatékossgal élő embereket és a nők és férfiak esélyegyenlőségét képviselő civil delegáltként a Roma Integrációs Tanács, a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlősége Tanács és az Országos Fogyatékosügyi Tanács civil oldalának delegáltját.

Mint a Szociális és Munkaügyi Minisztérium tájékoztatott bennünket, mind a Roma Integrációs Tanács, mind az Országos Fogyatékosügyi Tanács civil oldala a civil szervezetek számára nyitott módon jött létre, és mérlegelik hasonló mechanizmus bevezetését a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlősége Tanács civil oldalának kialakításakor is.

Emellett minden egyes monitoring bizottságban tag az Országos Érdekegyeztető Tanács munkavállalói és munkaadói oldal egy-egy képviselője. Az operatív program jellegétől függően a szakmai oldal képviselőit más civil szervezetek, civil tömörülések is részt vesznek – így például a Civil Foglalkoztatási Műhely delegáltja a TÁMOP melletti monitoring bizottságokban.

Az ÚMFT monitoring bizottságoknál alkalmazott, és fent ismertetett delegálási rendről rövidesen tájékoztatást helyezünk el honlapunk Partnerség oldalán.

Engedje meg, hogy egyúttal felhívjuk figyelmüket arra, hogy a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség munkájának átláthatósága érdekében a pályázat bíráló bizottságokba civil szervezetek delegáltjai is bekerülnek a jövőben. Ennek eljárási rendjének megalkotásánál a nyitottság elvét szem előtt tartva bármilyen, a témában érintett civil szervezet delegáltja egyforma eséllyel vehet majd részt a pályázatok elbírálásában. A kiválasztott szakemberek neveiből szakterületenként adatbázis kerül felállításra, melyekből az egyes bíráló bizottságok munkájában résztvevő szakértők sorsolással kerülnek kiválasztásra. Ezzel kapcsolatos hírünket, és minden háttéranyagot, információt a http://www.nfu.gov.hu/.index.nfh?r=&v=&l=&d=&mf=&p=hirek_10000539-hir weboldalon olvashatnak.

Értékes észrevételeikre továbbra is számítunk, javaslataikat – a lehetőségeinket mérlegelve – igyekszünk eljárásainkban érvényesíteni.

A további eredményes együttműködés reményében,

Budapest, 2007. május 18.

Bajnai Gordon

255/2006. (XII. 8.) Kormányrendelet
a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból,
az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások
felhasználásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről

A rendelet hatálya

1.§ A rendelet hatálya kiterjed a 2007–2013-as programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból (a továbbiakban: alapok) a II. Nemzeti Fejlesztési Terv (a továbbiakban: NFT) keretében társfinanszírozott támogatások hazai lebonyolításában részt vevő természetes személyekre, jogi személyekre, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre.

(...)

Monitoring bizottságok

14. § (1) Az operatív programok végrehajtását monitoring bizottságok követik nyomon.
- (2) A monitoring bizottság elnöke a Fejlesztéspolitikai Irányító Testületnek az adott programért felelős tagja.
- (3) A monitoring bizottság tagjainak száma legfeljebb 35 fő. A monitoring bizottságba tagot delegál az irányító hatóság, valamint az irányító hatóság felkérése alapján:
- a) az érintett miniszterek,
 - b) a közreműködő szervezetek,
 - c) az államháztartásért felelős miniszter,
 - d) az érintett regionális fejlesztési tanácsok,
 - e) az önkormányzati szövetségek közösen jelölt egy képviselője,
 - f) legalább egy környezetvédelmi civil szervezet,
 - g) a romákat, a fogyatékkal élő embereket és a nők és férfiak esélyegyenlőségét képviselő legalább egy-egy civil szervezet,
 - h) az Országos Érdekegyeztető Tanács munkavállalói és munkáltatói oldala,
 - i) szakmai szervezetek.
- (4) A tagok legalább felét a (3) bekezdés *d)-i)* pontjai szerinti nem kormányzati szervezetek delegálják.
- (5) A monitoring bizottság munkájában tanácskozási joggal részt vehet
- a) az Európai Bizottság és – amennyiben az adott operatív program finanszírozásához hozzájárul – az Európai Beruházási Bank, valamint az Európai Beruházási Alap képviselője;
 - b) az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap és az Európai Halászati Alap felhasználásáért felelős szervezet képviselője;
 - c) az igazoló hatóság, az ellenőrzési hatóság és a központi harmonizációs egység képviselője.
- (6) A monitoring bizottság
- a) ellátja az 1083/2006/EK rendelet 65. cikkében meghatározott feladatokat,
 - b) megtárgyalja az akcióttervet.

(7)

(8) Az 1083/2006/EK rendelet 65. cikk *a)* pontja szerinti projekt kiválasztási szempontok meghatározásakor biztosítani kell, hogy olyan projektek kerüljenek kiválasztásra, amelyek

a) megvalósulása hozzájárul az operatív program társadalmi-gazdasági céljaihoz;

b) egyértelmű, mérhető és elérhető célokkal rendelkeznek;

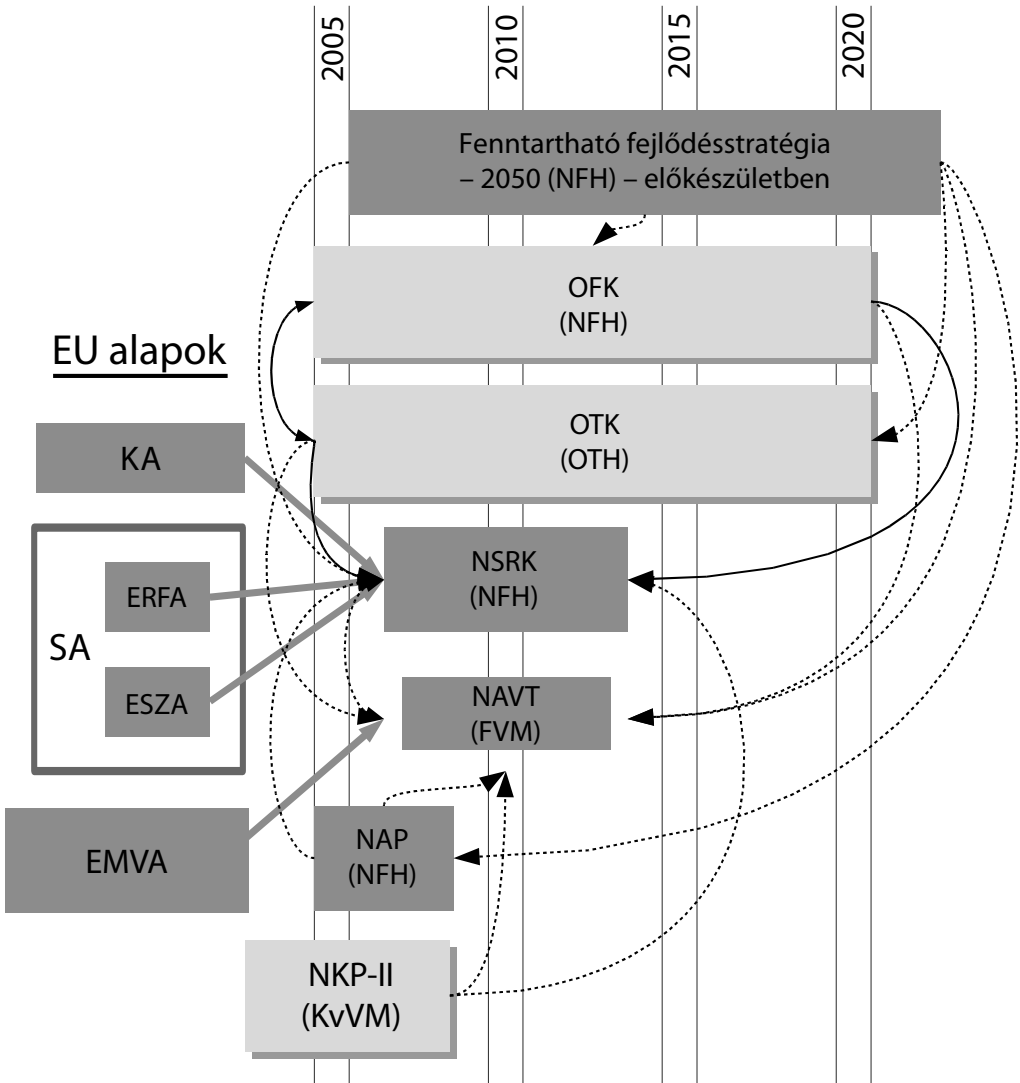
c) költséghatékonyak;

d) pénzügyileg és szervezetenként fenntarthatók;

e) hozzájárulnak a környezeti fenntarthatóság és az esélyegyenlőség érvényesítéséhez;

f) megvalósulásának feltételei biztosítottak.

2. Hazai dokumentumok

Jelmagyarázat:

← meglévő, kölcsönös input →

Hazai szintű, elfogadott dokumentum

→ EU-támogatás →

--- hiányzó/tervezett egyirányú input ---

EU által előírt, nem elfogadott dokumentum

3. Fogalom-meghatározások

Akcióterv¹: az Operatív Program vagy egyes prioritástengelyek végrehajtására vonatkozó, két vagy több évre szóló részletes programozási és végrehajtási dokumentum.

Alap²: Európai Regionális Fejlesztési Alap, Európai Szociális Alap és Kohéziós Alap (a továbbiakban: az Alapok).

Átutalás igénylés dokumentáció²: az európai uniós támogatás átutalása érdekében az Igazoló Hatóság által kiállított kérelem, költségnyilatkozat, költségigazoló nyilatkozat annak minden szükséges mellékletével együtt.

Audit bizottság¹: az alapokból származó támogatások lebonyolításában (belső kontroll rendszerek hatékony és eredményes működtetésében, a pénzügyi-számviteli beszámolási kötelezettségek teljesítésében) érintett szervezetek vezetését a szabályszerű és szabályozott szervezeti működés nyomon követésében támogató testület.

Bankszámla²: a Magyar Államkincstárban vezetett, az uniós hozzájárulások pénzforgalmának lebonyolítására szolgáló, a fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámla és a lebonyolítási számla, továbbá a kedvezményezett által a támogatás fogadására szolgáló elkülönített kincstári vagy pénzügyi intézet által vezetett bankszámla és a szállító kereskedelmi banki számlája, amelyre szállítói finanszírozás esetén a támogatási összeg kiutalásra kerül.

Bíráló bizottság¹: a projekt javaslatok támogatására vagy elutasítására az értékelés alapján döntési javaslatot tevő testület.

Biztosíték²: e rendelet alkalmazásában a Ptk. 243–276. §-ban foglaltak, továbbá a támogatási szerződést biztosító egyéb kötelezettségek.

Egyfordulós pályázat¹: pályázatos projekt kiválasztási eljárás, amelynek során kizárólag részletes projekt javaslat kerül benyújtásra.

Egységes monitoring információs rendszer (a továbbiakban: EMIR)¹: az Európai Unió alapjaiból nyújtott pénzügyi támogatások felhasználásával megvalósuló programok figyelemmel kísérése céljából létrehozott egységes ügyviteli számítógépes rendszer, amely kizárólagosan jogosult a programok monitoring adatainak gyűjtésére és rendszerezésére.

Ellenőrzés tőrési kötelezettség²: betekintés és hozzáférés biztosítása a nyilvántartási, adatszolgáltatási és működési rendszerbe, lehetővé téve azt, hogy az arra felhatalmazott, megbízólevéllel ellátott ellenőrök a támogatásra vonatkozó valamennyi információt megszerezhessék, és azok valódiságáról meggyőződhetnek.

Ellenőrzési nyomvonal²: az Európai Unió által előírt, a Nemzeti Stratégia Referencia Keret Operatív Programok támogatásai felhasználásának rendszervizsgálati eszköze, a támogatás tervezési, pénzügyi lebonyolítási és ellenőrzési folyamatainak leírása szövegesen vagy táblázatba foglalva, vagy folyamatábrával szemléltetve, amely tartalmazza különösen a felelősségi és információs szinteket és kapcsolatokat, továbbá irányítási és ellenőrzési folyamatokat, lehetővé téve azok nyomon követését és utólagos ellenőrzését.

Fejlesztéspolitikai Irányító Testület¹: a fejlesztéspolitika megvalósításával összefüggő egyes szervezeti kérdésekről szóló 1065/2006. (VI. 29.) Korm. határozatban meghatározott, a fejlesztéspolitika területén hozandó kormányzati döntések megalapozott előkészítéséért felelős javaslattevő, véleményező, döntés-előkészítő, koordináló testület.

FIDIC²: Tanácsadó Mérnökök Szövetsége.

Forrásgazda²: az alapok előirányzatai esetében a tervezési, előirányzat-módosítási, felhasználási, beszámolási, információszolgáltatási, ellenőrzési kötelezettségek viselője és jogok gyakorlója.

Forráslehívás²: azon tevékenységek elnevezése, melynek eredményeképpen a támogatás összege rendelkezésre áll a lebonyolítási bankszámlákon annak érdekében, hogy a kedvezményezett támogatásra jogosult számlái vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylatai alapján számított támogatási összeg, illetve a támogatási előleg átutalásra kerüljön.

Hazai társfinanszírozás²: központi költségvetési és elkülönített állami pénzalapokból származó finanszírozás.

Hitelesítés²: az irányító hatóság vagy a közreműködő szervezet által végzett mindazon folyamatba épített adminisztratív, pénzügyi, szakmai, fizikai és helyszíni ellenőrzések összessége, amelyek annak megállapítására irányulnak, hogy a kedvezményezett a támogatási szerződésben rögzített vagy a projekt adatlap alapján vállalt kötelezettségeit – a vonatkozó közösségi és hazai jogszabályokkal összhangban – teljesítette.

Hitelesítési jelentés²: az Igazoló Hatóság felé fennálló rendszeres jelentéstételi kötelezettség annak alátámasztására, hogy a felhasznált támogatásokra irányuló ellenőrzési kötelezettségek teljesültek.

Igazolás²: az Igazoló Hatóság nyilatkozattételi kötelezettsége az Európai Bizottság felé, melynek érdekében meggyőződik arról, hogy a költségnyilatkozatok adatai pontosak, megbízható számviteli rendszerekből származnak, és ellenőrizhető bizonylatokon alapulnak, továbbá a benne elszámolt költségek megfelelnek az alkalmazandó közösségi és nemzeti szabályoknak, és a programra alkalmazandó kritériumokkal összhangban finanszírozás céljából kiválasztott, valamint a közösségi és nemzeti szabályoknak megfelelő projektek tekintetében merültek fel.

Kedvezményezett³: a közszférához vagy a magánszférához tartozó gazdasági megvalósító, szervezet vagy cég, amely felelős a műveletek kezdeményezéséért vagy azok kezdeményezéséért és végrehajtásáért. A Szerződés 87. cikke szerinti támogatási rendszerek összefüggésében, a kedvezményezettek a köz- vagy a magánszférához tartozó vállalkozások, amelyek egyedi tervet hajtanak végre, és állami támogatásban részesülnek.

Kétfordulós pályázat¹: pályázatos projektkiválasztási eljárás, amelynek során először előzetes projekt javaslat, majd – amennyiben az alapján indokolt a projekt javaslat részletes kidolgozása – részletes projekt javaslat kerül benyújtásra.

Kiemelt projekt¹: a Kormány által egyedileg, pályáztatás nélkül jóváhagyott projekt, amelyet az akcióterv nevesítve tartalmaz.

Komplex program¹: több ágazatot érintő és több Operatív Program keretében megvalósítandó, egymással szoros kapcsolatban álló projektek együttese.

Költségigazolás²: a hitelesítési és igazolási tevékenységek összefoglaló elnevezése.

Közkiadás³: a műveletek finanszírozásához nyújtott bármely, az állam, a regionális és helyi hatóságok, az Európai Közösségek költségvetéséből származó közpénzből való hozzájárulás, amely kapcsolódik a strukturális alapokhoz és a Kohéziós Alaphoz, továbbá bármely hasonló kiadás. A műveletek finanszírozásához nyújtott bármely olyan hozzájárulás, amely egy vagy több regionális vagy helyi hatóság közjogi intézményei vagy társulásai, vagy az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (1) összhangban eljáró közjogi intézmények költségvetéséből származik, hasonló kiadásnak tekintendő.

Közösségi hozzájárulás rendezése²: olyan tevékenység, melynek során az Igazoló Hatóság a központi költségvetési forrásból a kedvezményezett, illetve a szállító részére már kifizetett támogatás közösségi hozzájárulási részét átutalja a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség kezelésében lévő, megfelelő fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámlákra.

Központi harmonizációs egység¹: az államháztartásért felelős miniszter által az államháztartási belső pénzügyi ellenőrzési rendszer központi harmonizációjára, szabályozásának előkészítésére és koordinációjára, valamint fejlesztésére kijelölt szervezeti egység.

Közreműködő szervezet³: bármely közjogi vagy magánjogi intézmény, amely egy irányító vagy az igazoló hatóság illetékessége alatt jár el, vagy ilyen hatóság nevében hajt végre feladatokat a műveleteket végrehajtó kedvezményezettek vonatkozásában.

Miniszter¹: az Operatív Program vagy prioritástengely, kivételes esetben a prioritástengely egy része által lefedett szakmai területért felelős miniszter (a technikai segítségnyújtás operatív program esetében a fejlesztéspolitikáért felelős miniszter).

Művelet³: az érintett Operatív Program irányító hatósága által vagy hatáskörében a monitoring bizottság által megállapított kritériumoknak megfelelően kiválasztott projekt vagy projektcsoport, amelyet egy vagy több kedvezményezett hajt végre oly módon, hogy megvalósíthatóvá váljanak a kapcsolódó prioritási tengely céljai.

„Négy szem elve”²: az adott feladatot ellátó személy munkáját egy másik személy teljes körűen felülvizsgálja.

Nemzeti Fejlesztési Tanács¹: a Nemzeti Fejlesztési Tanács létrehozásáról szóló 1064/2006. (VI. 29.) Korm. határozatban meghatározott, a fejlesztéspolitikai célok megvalósulását nyomon követő, az NFT-ben rögzített célok teljesülését és az EU fejlesztési irányelvek érvényesülését és összhangját értékelő, javaslattevő testület.

II. Nemzeti Fejlesztési Terv¹: a Tanács 1083/2006/EK rendelete (2006. július 11.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: 1083/2006/EK rendelet) 1083/2006/EK rendeletben foglalt nemzeti stratégia referenciakeret fogalma szerint értendő megnevezés.

Operatív program³: a tagállam által benyújtott és a Bizottság által elfogadott dokumentum, amely összefüggő prioritások alkalmazásával fejlesztési stratégiát határoz meg, amelynek megvalósításához valamely alapból, illetve a „konvergencia” célkitűzés esetében a Kohéziós Alapból és az ERFA-ból támogatást vesznek igénybe.

Pénzügyi irányítás és kontroll²: az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 121. §-ában megjelölt tevékenységek együttesen.

Prioritási tengely³: valamely Operatív Program stratégiájának egyik prioritása, amely olyan műveleteket foglal magában, amelyek kapcsolódnak egymáshoz, és konkrét, mérhető célokkal rendelkeznek.

Projekt¹:

- egy önálló fejlesztés, vagy
- több hasonló célú, egyenként 10 millió forintnál vagy az akciótervben meghatározott ettől eltérő összegnél nem nagyobb összköltségű fejlesztés megvalósítását célzó támogatási alap (közvetett támogatás), vagy
- hasonló célú fejlesztések megvalósítását célzó hitel, tőke vagy garancia eszköz.

Projektgazda¹: minden projekt esetében

- egy önálló fejlesztés megvalósítója, konzorcium esetén a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséggel (a továbbiakban: NFÜ), illetve a közreműködő szervezettel való kapcsolattartásra kijelölt, vagy
- egy támogatási alap kezelője, vagy
- egy hitel, tőke vagy garancia eszköz lebonyolítója.

Szabálytalanság²: a strukturális politikák finanszírozása keretében történt szabálytalanságokról és tévesen kifizetett összegek behajtásáról, valamint egy információs rendszer e téren történő létrehozásáról szóló – a strukturális politikák finanszírozása keretében történt szabálytalanságokról és tévesen kifizetett összegek behajtásáról, valamint egy információs rendszer e téren történő létrehozásáról szóló 1681/94/EK rendelet módosításáról szóló 2035/2005/EK rendelettel módosított – 1681/94/EK bizottsági rendelet 1a. cikk 1. pontjában foglaltak továbbá a nemzeti jogszabályok előírásainak, illetve a támogatási szerződésben a felek által vállalt kötelezettségeknek a megsértése, amelyek eredményeképpen a Magyar Köztársaság pénzügyi érdekei sérülnek, illetve sérülhetnek

Szabálytalanság³: a közösségi jog valamely rendelkezésének egy gazdasági megvalósító cselekedetéből vagy mulasztásából adódó bármiféle megsértése, amely az Európai Unió általános költségvetését az általános költségvetésre rótt indokolatlan költség formájában sérti vagy sértheti.

Szabálytalanság gyanúja²: bármilyen adat vagy információ, amely szabálytalanság elkövetésére utal.

Támogatási konstrukció¹: egy pályázati kiírás, illetve egy vagy több hasonló céllal megvalósuló kiemelt projekt, illetve nagyprojekt.

Támogatási szerződés¹: az NFÜ vagy a közreműködő szervezet és a kedvezményezett között létrejött szerződés, amely tartalmazza a támogatás nyújtásának és felhasználásának részletes szabályait.

Tényfeltáró vizsgálat²: a támogatások pénzügyi lebonyolításában részt vevő szervezeteknél a költségigazolás alátámasztása érdekében végzett, a támogatások felhasználásának Európai Bizottsággal történő elszámolásához kapcsolódóan az Egységes Monitoring Információs Rendszerben (a továbbiakban: EMIR) rögzített adatok valódiságának és pontosságának, valamint a folyamatba épített ellenőrzések megfelelőségének megállapítására szolgáló folyamatba épített utólagos dokumentum-alapú ellenőrzés.

Tényfeltáró látogatás²: a támogatások pénzügyi lebonyolításában részt vevő szervezeteknél a költségigazolás alátámasztása érdekében végzett, az eljárásrendek jogszabályi megfelelőségének, az eljárásrendek és a tényleges gyakorlat összhangjának megállapítására szolgáló, főként személyes interjúkra alapozott folyamatba épített helyszíni ellenőrzés.

A meghatározások forrásai:

¹ – 255/2006. (XII. 8.) Korm. rendelet 2. § (1) bek.

² – 281/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. §

³ – A Tanács 1083/2006/EK Rendelete 2. Cikk

4. Rövidítések jegyzéke

Megpróbáltuk összegyűjteni azokat a rövidítéseket, melyekkel a fejlesztéspolitika kapcsán találkozhatunk. Alapvetően az ABC-sorrendet követtük, kivéve az Operatív Programokat, melyek nevei és rövidítései az OP címszó alatt találhatóak.

3Sz	Szociális Szakmai Szövetség (a CNNy tagja)
AT	Akcióterv
CF, CEF	Civil Egyeztető Fórum
CNNy	Civilek a Nemzeti Fejlesztési Terv Nyilvánosságáért
EMVA	Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
ETE	Európai Területi Együttműködés (az INTERREG utóda 2007-től)
EU	Európai Unió
FIT	Fejlesztéspolitikai Irányító Testület
FÖK	Független Ökológiai Központ (a CNNy tagja)
FFS	Fenntartható Fejlődés Stratégia
FFNS	Fenntartható Fejlődés Nemzeti Stratégia
FKTB	Fejlesztéspolitikai Koordinációs Tárcaközi Bizottság
FVM	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
GSZT	Gazdasági és Szociális Tanács
IH	Irányító Hatóság
KA	Kohéziós Alap
KMR	Közép-magyarországi Régió
KvVM	Környezetvédelmi Minisztérium
KSZ	Közreműködő Szervezetek
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
MTRFH	Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal (később OTH)
MTVSZ	Magyar Természetvédők Szövetsége (a CNNy tagja)
NAP	Nemzeti Akcióprogram (Lisszaboni Stratégia)
NAVST	Nemzeti Agrár és Vidékfejlesztési Stratégiai Terv (új neve: ÚMVFST)
NIOK	Nonprofit Információs és Oktató Központ (a CNNy tagja)
NOSZA	Nonprofit Szektor Analízis program (a CNNy tagja)
NFH	Nemzeti Fejlesztési Hivatal (utódja az NFÜ)
NFT	1. Nemzeti Fejlesztési Terv; 2. Nemzeti Fejlesztési Tanács
NFÜ	Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (elődje az NFH)
NKP-II.	2. Nemzeti Környezetvédelmi Program (200)
NOSZA	Nonprofit Szektor Analízis program (a CNNy tagja)
NSRK	Nemzeti Stratégiai Referenciakeret, a II. Nemzeti Fejlesztési Tervnek megfelelő EU-s elnevezés
NVT	Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (új neve: ÚMVFP)
OFK	Országos Fejlesztéspolitikai Kon koncepció
OGY	Országgyűlés

OKT Országos Környezetvédelmi Tanács
OP Operatív Program

NFT 1-es OP-k (2004–2006)

GVOP Gazdasági Versenyképesség Operatív Program
KIOP Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program
HEFOP Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
ROP Regionális Fejlesztés Operatív Program
AVOP Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program

ÚMFT-s OP-k (2007–2013)

GOP Gazdaságfejlesztési Operatív Program
KÖZOP Közlekedési Operatív Program
KEOP Környezet és Energia Operatív Program
TÁMOP Társadalmi Megújulás Operatív Program
TIOP Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program
NYDOP Nyugat-dunántúli Operatív Program
KDOP Közép-dunántúli Operatív Program
DDOP Dél-dunántúli Operatív Program
ÉMOP Észak-magyarországi Operatív Program
ÉAOP Észak-alföldi Operatív Program
DAOP Dél-alföldi Operatív Program
KMOP Közép-magyarországi Operatív Program
ÁROP Államreform Operatív Program
EKOP Elektronikus közigazgatás Operatív Program
ETE Európai Területi Együttműködések Operatív Program
VOP Végrehajtás Operatív Program (Technikai Segítségnyújtás OP)
OPTKB Operatív Program Tervezési Koordinációs Bizottság
OTCEF Országos Területfejlesztési Civil Egyeztető Fórum
OTH Országos Területfejlesztési Hivatal
(korábban MTRFH, feladatait az ÖTM vette át)
OTT Országos Területfejlesztési Tanács
ÖTM Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium
(Az OTH feladatait is átvette)
PEMCS Pályázatelőkészítő munkcsoport
PIK Pályázati Információs Központ
PkD Programkiegészítő dokumentum
SA Strukturális Alapok (ERFA és ESZA)
SKV Stratégiai Környezeti Vizsgálat
TA, TS Technical Assistance, technikai segítségnyújtás
TOB Tervezési Operatív Bizottság
TPKF Területpolitikai Koordinációs Fórum

ÚMFT	Új Magyarország Fejlesztési Terv (az NSRK neve 2006. nyarától)
ÚMP	Új Magyarország Program (az NSRK neve 2006. tavaszán, később ÚMFT)
ÚMVFP	Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (korábban NVP)
ÚMVFST	Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv (korábban NVT)
VÁTI Kht.	VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság

5. Aktuális jogszabályok

EU-s rendeletek:

- A TANÁCS 1083/2006/EK RENDELETE (2006. július 11.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1082/2006/EK RENDELETE (2006. július 5.) az európai területi együttműködési csoportosulásról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1080/2006/EK RENDELETE (2006. július 5.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és az 1783/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1081/2006/EK RENDELETE (2006. július 5.) az Európai Szociális Alapról és az 1784/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- A TANÁCS 1084/2006/EK RENDELETE (2006. július 11.) a Kohéziós Alap létrehozásáról és az 1164/94/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

Hazai jogszabályok:

- 102/2006. (IV. 28.) Korm. rendelet az Európai Unió által nyújtott egyes pénzügyi támogatások felhasználásával megvalósuló, és egyes nemzetközi megállapodások alapján finanszírozott programok monitoring rendszerének kialakításáról és működéséről
- 130/2006. (VI. 15.) Korm. rendelet a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségről
- 11/2006. (MK 120.) MeHVM utasítás a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Szervezeti és Működési Szabályzatának kiadásáról
- 1064/2006. (VI. 29.) Korm. határozat a Nemzeti Fejlesztési Tanács létrehozásáról
- 1065/2006. (VI. 29.) Korm. határozat a fejlesztéspolitika megvalósításával összefüggő egyes szervezeti kérdésekről
- 211/2006. (X. 20.) Korm. rendelet az EU Költségvetéséből 2007-től támogatandó egyedi projektek és komplex fejlesztések előkészítéséhez szükséges decentralizált forrás felhasználásáról
- 1103/2006. (X. 30.) Korm. határozat az Új Magyarország Fejlesztési Terv elfogadásáról
- 255/2006. (XII. 8.) Korm. rendelet a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről
- 281/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a 2007–2013. programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási és ellenőrzési rendszerek kialakításáról
- 16/2006. (XII. 28.) MeHVM-PM együttes rendelet a 2007–2013 időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának általános eljárási szabályairól
- 18/2006. (XII. 28.) MeHVM-GKM együttes rendelet a Kohéziós Alap közreműködő szervezet kijelöléséről

6. Hasznos honlapok

Kormányzati portálok

www.fejlesztéspolitika.gov.hu – Az NFÜ tervezői által működtetett fejlesztéspolitikai portál.

www.magyarorszag.hu – A kormányzati portál: jogszabálykereső, hivatalkereső, hírek stb.

www.nfu.gov.hu vagy **www.nfh.hu** – A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapja.

www.parlament.hu vagy **www.mkogy.hu** – Parlamenti Információs Rendszer

www.pik.gov.hu – A Pályázati Információs Központ honlapja

www.program.fvm.hu – Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program honlapja

www.vati.hu – A VÁTI honlapján az INTERREG menüpontban az új határon átnyúló programok aktuális pályázatairól, társadalmi egyeztetéseiről is tájékoztatnak.

Civil portálok

www.cnnny.hu – A CNNy honlapja

www.jogalkotas.hu – NOSZA projektje a nyitott jogalkotásért

www.nonprofit.hu – A NIOK honlapján rendszeresen megtalálhatók a közös civil vélemények.

www.mtvosz.hu/skv – Az EMVA forrásokhoz kapcsolódó stratégiai környezeti vizsgálatok (SKV) társadalmi egyeztetése az MTVSZ honlapján keresztül történik.

Jegyzetek:

Jegyzetek: